

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 305/05-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť L. B., H., ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 32 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 Protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Mestskej volebnej komisie v H. z 5. septembra 2005 a uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 5 S 4/05-26 z 12. septembra 2005, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť L. B. v časti, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 32 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 Protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Mestskej volebnej komisie v H. z 5. septembra 2005, **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

2. Sťažnosť L. B. vo zvyšnej časti **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2005 doručená sťažnosť L. B., H. (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 14. októbra 2005, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 32 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 3 Protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11 (ďalej len „protokol k dohovoru“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 5 S 4/05-26 zo 12. septembra 2005 a rozhodnutím Mestskej volebnej komisie v H. (ďalej aj „mestská volebná komisia“) z 5. septembra 2005.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že na základe úmrtia primátora mesta H. v máji 2005 vyhlásila Národná rada Slovenskej republiky na 22. október 2005 voľby na funkciu primátora mesta. Sťažovateľ bol občanmi mesta prostredníctvom občianskeho združenia požiadaný, aby kandidoval na funkciu primátora s tým, že mu „vyjadrujú dôveru a zabezpečia v zmysle volebného zákona dostatočný počet podpisov“ na jeho registráciu ako kandidáta.

Sťažovateľ predložil mestskej volebnej komisii 26. augusta 2005 príslušnú dokumentáciu k zaregistrovaniu jeho osoby ako kandidáta na funkciu primátora mesta (t. j. kandidátnu listinu a vyhlásenie nezávislého kandidáta). Mestská volebná komisia 5. septembra 2005 rozhodla o nezaregistrovaní sťažovateľa ako nezávislého kandidáta. Ako dôvod uviedla, že priložená petícia „... nezávislého kandidáta nespĺňa podmienky ustanovené zákonom č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení zákona č. 242/1998 Z. z. Na každom podpisovom hárku petície nie je uvedené meno, priezvisko a úplná adresa

trvalého pobytu osoby, ktorá petíciu zostavila. Taktiež podpisové hárky petície obsahujú podpisy, ktoré podľa volebnej komisie boli podpisované jednou rukou“.

Sťažovateľ podal 7. septembra 2005 návrh na vydanie rozhodnutia o zaregistrovaní kandidáta okresnému súdu, v ktorom, ako uvádza vo svojej sťažnosti, „... zdôvodňujem nezákonný postup Miestnej – Mestskej volebnej komisie v H. a nezákonný dôvod na vydanie takéhoto rozhodnutia. Súčasne som poukázal na formálne nedostatky rozhodnutia a jeho účelovosť, vydania a vymyslené nepravdivé tvrdenia v tomto rozhodnutí... Okresný súd vo Vranove nad Topľou dňa 12. 09. 2005 vydal uznesenie pod č. 5 S 4/05-26, v ktorom rozhodol o zamietnutí môjho návrhu o zaregistrovaní kandidáta do volieb na primátora mesta H., ktoré sa budú konať dňa 22. októbra 2005, a poučil ma, že proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie“.

Sťažovateľ zastáva názor, že postupom mestskej volebnej komisie a okresného súdu boli porušené jeho základné práva, pretože uvedené rozhodnutie mestskej volebnej komisie je účelové a vydané preto, „... aby zmarilo moje právo kandidovať na tento post primátora mesta. V rozhodnutí sú uvádzané nepravdivé údaje a nepresnosti, najmä v odôvodňujúcej časti, pretože sa neopiera autor o konkrétne ustanovenia zákonov o voľbách do orgánov samosprávy miest a obcí a o petičnom práve. Všetky potrebné listinné dokumenty pre zaregistrovanie mojej osoby ako nezávislého kandidáta som predložil v zákonom stanovených lehotách a v obsahovej úplnosti tak, ako predpisuje zákon“.

Sťažovateľ preto v petite svojej sťažnosti žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 30 ods. 1 a 4, čl. 32 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy, čl. 3 protokolu k dohovoru a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 5 S 4/05-26 z 12. septembra 2005 a rozhodnutím mestskej volebnej komisie z 5. septembra 2005, zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a mestskej volebnej komisie a prikázal mestskej volebnej komisii zaregistrovať sťažovateľa ako kandidáta pre voľby primátora mesta H. Sťažovateľ zároveň žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 60 000 Sk a ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 32 ústavy občania majú právo postaviť sa na odpor proti každému, kto by odstraňoval demokratický poriadok základných ľudských práv a slobôd uvedených v tejto ústave, ak činnosť ústavných orgánov a účinné použitie zákonných prostriedkov sú znemožnené.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach.

Podľa čl. 3 protokolu k dohovoru vysoké zmluvné strany sa zaväzujú konať v primeraných intervaloch slobodné voľby s tajným hlasovaním za podmienok, ktoré zabezpečia slobodné vyjadrovanie názorov ľudu pri voľbe zákonodarného zboru.

V zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. V zmysle uvedeného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu mestskej volebnej komisie z 5. septembra 2005 o jeho nezaregistrovaní ako kandidáta pre voľby primátora mesta opravný prostriedok na všeobecnom súde (ustanovenie § 17 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov). Mal teda možnosť domáhať sa ochrany na všeobecnom súde, čo podľa zásady subsidiarity obsiahnutej v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje v tejto časti sťažnosti právomoc ústavného súdu (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 13/01).

V zmysle čl. 127 ústavy má ústavný súd právomoc konať a rozhodnúť o sťažnosti len vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže ochrany tých práv, ktorých porušenie namieta pred ústavným súdom, domáhať pred iným súdom. „Ústavný súd Slovenskej republiky zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, ak existuje všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Prijatie takej sťažnosti vylučuje nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadrený v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako princíp subsidiarity“ (rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 130/02).

2. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Ústavný súd z uznesenia okresného súdu č. k. 5 S 4/05-26 z 12. septembra 2005, ktorého fotokópiu sťažovateľ k sťažnosti ako prílohu pripojil, zistil, že okresný súd uvedeným uznesením zamietol návrh sťažovateľa na jeho zaregistrovanie ako kandidáta pre voľby na primátora mesta.

Okresný súd v odôvodnení predmetného uznesenia uviedol, že sťažovateľa vyzval na odstránenie nedostatkov spojených s jeho podaním, sťažovateľ však uvedené nedostatky ani po výzve okresného súdu neodstránil. Následne okresný súd z petičných hárkov, ktoré predložil Mestský úrad v H., zistil, že sťažovateľ „... *pri ich odovzdaní nepostupoval podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve a neuviedol v nich kontaktnú osobu pre styk s miestnou volebnou komisiou.*“ Z predložených petičných hárkov bolo okresným súdom ďalej zistené, že u občanov bývajúcich v určitých častiach mesta je evidentné podpisovanie petičných hárkov jednou rukou. Na základe posúdenia návrhu sťažovateľa a obsahu petičných hárkov okresný súd dospel k záveru, že petičné hárky neobsahovali náležitosti uvedené v ustanoveniach § 3 a § 4 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 85/1990 Zb.“), a preto návrh sťažovateľa zamietol.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by uznesením okresného súdu č. k. 5 S 4/05-26 z 12. septembra 2005 boli porušené základné práva sťažovateľa, ktorých porušenie vo svojej sťažnosti namieta, pričom uznesenie okresného súdu nie je možné považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

Ústavný súd zároveň pri preskúmaní uznesenia okresného súdu č. k. 5 S 4/05-26 z 12. septembra 2005 nezistil príčinnú súvislosť, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení základných práv sťažovateľa uvedených v petite jeho sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom okresného súdu a rozhodnutím mestskej volebnej komisie, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor okresného súdu svojím vlastným.

Sťažovateľ navyše vo svojej sťažnosti neuviedol žiadne dôvody, ktorými by bol spochybnil argumentáciu okresného súdu týkajúcu sa náležitosti petície podľa príslušných ustanovení zákona č. 85/1990 Zb., a neuviedol ani dôvody, pre ktoré nereagoval na výzvu súdu, aby doplnil svoj návrh v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach tejto veci zároveň zdôrazňuje, že otázky registrácie by s prihliadnutím na čl. 124 ústavy mohol posudzovať len vtedy, ak by bolo uznesenie okresného súdu zjavne argumentačne neudržateľné, neodôvodnené a ústavne nesúladne, pričom tieto okolnosti sa posudzujú v kontexte zákonom ustanovenej lehoty, v rámci ktorej musí súd o registrácii rozhodnúť.

O svojôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Ústavný súd zároveň s prihliadnutím na svoju ustálenú judikatúru uvádza, že „K porušeniu práva zúčastňovať sa správy vecí verejných podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je potrebný závažný protiprávny zásah do možnosti občana zúčastňovať sa správy vecí verejných“ (rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 50/01). Ústavný súd so zreteľom na konkrétne okolnosti sťažnosti sťažovateľa nezistil žiadne protiprávne okolnosti, ktorými by bolo zasiahnuté do označených základných práv sťažovateľa.

Ústavný súd navyše uvádza, že skutkové okolnosti prípadu opísané sťažovateľom vylučujú, aby v danom prípade mohlo byť akokoľvek dotknuté jeho právo na odpor podľa čl. 32 ústavy.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2005